

دستور زبان آلمانی

مقطع B1

توضیحات دستوری کتاب «Starten wir!»

محمود رضا ولی خانی

فهرست مطالب

ساخت صفت از اسم با پسوند -lich..... ۳۶	
ساخت صفت از اسم با پسوند -ig..... ۳۷	
ساخت صفت از اسم با پسوند -los..... ۳۸	
ساخت صفت از فعل با پسوند -bar..... ۳۸	
ضمایر نامعین jemand و niemand..... ۳۹	
پیشوند -irgend..... ۴۰	
فصل ۵..... ۴۲	
صرف صفت پس از حرف تعریف صفر..... ۴۲	
حرف ربط دو قسمتی nicht nur-	
sondern auch..... ۴۳	
حرف ربط دو قسمتی sowohl-als auch	
..... ۴۴	
ساخت اسم مصغر با پسوند -chen..... ۴۵	
حرف ربط bis..... ۴۶	
حرف اضافه زمانی دو قسمتی von-an..... ۴۷	
فصل ۶..... ۴۸	
مجهول پرتیوم [Passiv]..... ۴۸	
حرف ربط استنتاجی sodass..... ۴۹	
حرف ربط nämlich..... ۵۰	
حروف اضافه مکانی و زمانی innerhalb و	
außerhalb..... ۵۱	
چند فعل با حرف اضافه ثابت..... ۵۲	
سؤال غیر مستقیم [indirekter	
Fragesatz]..... ۵۳	
فصل ۷..... ۵۵	
ساخت کنیونکتیو ۲ [Konjunktiv II]..... ۵۵	
جمله شرطی غیرواقعی (فرضی) زمان حال... ۵۶	
حرف ربط als برای صحبت درباره گذشته... ۵۷	
حرف ربط wenn برای عمل تکرار شونده... ۵۹	
حرف ربط دو قسمتی weder-noch..... ۶۰	
حرف ربط indem..... ۶۱	
فصل ۸..... ۶۲	
حرف ربط sondern..... ۶۲	
مجهول زمان پرفکت [Passiv]..... ۶۳	

	فصل ۱..... ۶
	ساختار مصدردار همراه با zu
	[Infinitivsatz]..... ۶
	موارد استفاده از ساختار مصدردار با zu..... ۷
	حرف اضافه mit برای اشاره به سن..... ۹
	قید trotzdem..... ۹
	صرف صفات عالی..... ۱۰
	ساخت اسم از صفت با -heit و -keit..... ۱۲
	فصل ۲..... ۱۴
	حرف ربط obwohl..... ۱۴
	حرف اضافه während..... ۱۵
	آینده [Futur I]..... ۱۶
	کاربردهای مختلف فوتور ۱..... ۱۸
	فعل werden..... ۱۹
	حرف ربط دو قسمتی je-desto..... ۲۰
	حروف ربط deswegen, deshalb
	darum و daher..... ۲۲
	فصل ۳..... ۲۳
	ماضی بعید [Plusquamperfekt]..... ۲۳
	حرف اضافه wegen..... ۲۴
	صرف صفت در حالت گنیتیو..... ۲۶
	حرف اضافه trotz..... ۲۸
	حرف اضافه zu برای بیان قصد و نیت..... ۲۹
	حرف ربط während..... ۳۰
	حرف ربط زمانی bevor..... ۳۱
	فصل ۴..... ۳۲
	قصد و هدف با حرف ربط damit
	[Finalsatz]..... ۳۲
	قصد و هدف با um-zu [Finalsatz]..... ۳۳
	damit و um-zu با افعال مدال..... ۳۴
	حرف اضافه über در پاسخ wie lange..... ۳۴
	یادآوری: مجهول زمان حال [Passiv]..... ۳۵
	انجام دهنده عمل در جملات مجهول..... ۳۶

فهرست مطالب

<p>۸۷. [Passiv] زمان حال مجهول با فعل مدال</p> <p>۸۹..... ohne dass حرف ربط</p> <p>۹۰..... zu با ohne حرف ربط</p> <p>۹۱..... فصل ۱۱</p> <p>۹۱..... entweder-oder حرف ربط دو قسمتی</p> <p>۹۲. [N-Deklination] اسم با پسوند «n»</p> <p>۹۴..... nachdem حرف ربط زمانی</p> <p>۹۶..... anstatt dass حرف ربط</p> <p>۹۶..... zu با anstatt حرف ربط</p> <p>۹۷..... außer حرف اضافه</p> <p>۹۸..... فصل ۱۲</p> <p>۹۸..... jed- ضمیر</p> <p>۹۸..... -selb- ضمایر اشاره ترکیبی با</p> <p>۹۹..... haben + zu Infinitiv ترکیب</p> <p>۱۰۰..... sein + zu Infinitiv ترکیب</p> <p>۱۰۱..... wo جملهٔ موصولی با</p> <p>۱۰۲..... was جملهٔ موصولی با</p> <p>۱۰۳..... da جملات استدلالی با حرف ربط</p> <p>۱۰۳..... da و weil تفاوت</p> <p>۱۰۴..... falls جملهٔ شرطی با حرف ربط</p> <p>۱۰۵..... حروف اضافه در یک نگاه</p> <p>۱۰۶..... افعال همراه با حرف اضافهٔ ثابت و آکوزاتیو</p>	<p>۶۴..... geworden و worden مقایسه</p> <p>۶۴..... seitdem یا seit حرف ربط</p> <p>۶۶..... um-herum حرف اضافهٔ مکانی</p> <p>۶۷..... gegen حرف اضافهٔ مکانی</p> <p>۶۷..... zwar-aber حرف ربط دو قسمتی</p> <p>۶۹..... als ob حرف ربط</p> <p>۷۰..... ساخت کلمهٔ پرسشی برای غیر انسان</p> <p>۷۱..... ساخت ضمیر قیدی برای غیر انسان</p> <p>۷۲..... ساخت کلمهٔ پرسشی برای انسان</p> <p>۷۴..... فصل ۹</p> <p>۷۴..... durch حرف اضافهٔ مکانی</p> <p>۷۴..... brauchen فعل</p> <p>۷۶..... zwischen حرف اضافهٔ زمانی</p> <p>۷۷..... جملهٔ موصولی [Relativsatz]</p> <p>۷۹..... جایگاه جملهٔ موصولی</p> <p>۷۹..... [Partizip I] ۱ پارتیسیپ</p> <p>۸۰..... پارتیسیپ ۱ در قالب صفت</p> <p>۸۱..... پارتیسیپ ۱ در قالب اسم</p> <p>۸۳..... Deutsche اسم</p> <p>۸۳..... بیان استمرار در زبان آلمانی</p> <p>۸۵..... فصل ۱۰</p> <p>جملهٔ موصولی با حرف اضافه</p> <p>۸۵..... [Relativsatz]</p>
---	---

مقدمه

آموختن زبان آلمانی به صورت مطلوب بدون کسب دانش درباره ساختار کلمات و جملات این زبان امکان‌پذیر نیست و آموختن مهارت دستور زبان، به صورت یک‌زبانه، با روش تعاملی و اکتشافی در کلاس درس همیشه به طور کامل امکان‌پذیر نیست، زیرا برای مدرس معمولاً زمان پرداختن به تمامی نکات و ریزه‌کاری‌های ساختارهای دستوری مهیا نیست.

مقایسه ساختارهای گرامری زبان خارجه با زبان مادری، در روش‌های مدرن آموزش زبان، بسیار توصیه می‌شود. به همین دلایل است که این دستور زبان پیش روی شما قرار دارد.

مدرسین زبان آلمانی می‌توانند این دستور زبان را در برنامه آموزشی خود برای زبان‌آموز به عنوان پیش‌مطالعه تکلیف قرار دهند و در کلاس درس کنترل و رفع اشکال کنند تا بتوانند زمان ذخیره شده را با زبان‌آموز به گفتگو و نگارش بپردازند. زبان‌آموزان نیز با کمک کتاب پیش رو می‌توانند مهارت‌های صحبت، نگارش و خواندن خود را به طرز چشمگیری افزایش دهند.

مؤلف این کتاب، محمود رضا ولی‌خانی، متولد ۱۳۵۵ در تهران، پس از مجموعاً ۱۰ سال تحصیلات در ایران و آلمان، در ۳ رشته زبان آلمانی (مترجمی زبان آلمانی، آموزش زبان آلمانی و زبان‌شناسی زبان آلمانی) از سال ۱۳۸۸ تاکنون به تدریس و تألیف کتب کمک آموزشی اشتغال دارد. او پس از پایان دوره چهارساله کارشناسی در رشته مترجمی زبان آلمانی دانشگاه اصفهان به آلمان رفت و از ابتدا به مدت شش سال در رشته‌های آموزش زبان آلمانی، زبان‌شناسی آلمانی و علوم سیاسی (ماگیستر) در دانشگاه‌های مونیخ و آگسبورگ در مقطع کارشناسی ارشد پیوسته به تحصیل پرداخت و این رشته‌ها را با موفقیت به پایان رسانید.

انتشارات راین

فصل ۱

ساختار مصدردار همراه با [Infinitivsatz] zu

ساختارهای مصدردار همراه با zu جملات پیرو «بدون فاعل» هستند که اغلب به دنبال یک جمله دیگر (جمله پایه) قرار می‌گیرند. در این جملات مصدر در کنار zu در آخر جمله قرار می‌گیرد.

1. Ich versuche: Ich repariere das Fahrrad.

من سعی می‌کنم: من دوچرخه را تعمیر می‌کنم.

→ 2. Ich versuche ^{پایه}, das Fahrrad zu reparieren ^{پیرو}.

من سعی می‌کنم دوچرخه را تعمیر کنم.

در شماره ۱ دو جمله وجود دارد که در مثال شماره ۲ با zu و مصدر متصل شدند. فاعل جمله دوم (ich) حذف شد. کلمه zu جدا نوشته می‌شود، اما اگر فعل جمله جداشدنی (مانند ankommen) باشد، zu بین دو قسمت فعل قرار می‌گیرد و همگی به هم چسبیده نوشته می‌شوند. ویرگول بین دوجمله‌ای که یکی از آنها ساختار مصدردار با zu دارد اختیاری است، اما وجود ویرگول خواندن جمله را راحت‌تر می‌کند و بهتر است که باشد.

Ich versuche, zeitig anzukommen. من سعی می‌کنم سر وقت برسم.

موارد استفاده از ساختار مصدردار با ZU

ساختارهای مصدردار همراه با ZU وقتی استفاده می‌شوند که با دو جمله پایه و پیرو سر و کار داریم. گوینده با وجود جمله پایه، هنوز به یک جمله دیگر و فعل دوم احتیاج دارد تا گفتار خود را به پایان ببرد و این فعل دوم را در جمله پیرو به صورت مصدر همراه با ZU در انتهای جمله قرار می‌دهد. ساختارهای مصدری همراه با ZU در شرایط خاصی ساخته می‌شوند:

۱. پس از برخی فعل‌های خاص، که لازم است به خاطر سپرده شوند:

anfangen (شروع کردن)، empfehlen (توصیه کردن)، erlauben (اجازه دادن)، sich freuen (خوشحال شدن)، hoffen (امیدوار بودن)، vergessen (فراموش کردن)، versuchen (سعی کردن)، vorhaben (قصد داشتن)، vorschlagen (پیشنهاد کردن) و غیره.

Sie fängt an, Deutsch zu lernen. او شروع می‌کند آلمانی یاد بگیرد.
 Ich empfehle Ihnen, nicht zu rauchen. توصیه می‌کنم سیگار نکشید.
 Sie erlaubt mir nicht fernzusehen. او اجازه نمی‌دهد تلویزیون ببینم.
 Ich freue mich, dich zu sehen. من خوشحال می‌شوم تو را ببینم.
 Ich hoffe, dich wieder zu sehen. امیدوارم باز تو را ببینم.
 Ich habe vergessen, dich anzurufen. من فراموش کردم به تو زنگ بزنم.
 Sie versucht, richtig zu sprechen. او سعی می‌کند صحیح صحبت کند.
 Er hat vor, Medizin zu studieren. او قصد دارد پزشکی تحصیل کند.
 Ich schlage vor, in den Park zu gehen. پیشنهاد می‌کنم به پارک برویم.

۲. پس از ترکیب‌های ثابت متشکل از فعلِ **haben** و یک «اسم». مانند **Zeit haben** یا **Lust haben, Angst haben**.

من وقت ندارم ایمیل بخوانم. **Ich habe keine Zeit, E-Mails zu lesen.**
 او حوصله ندارد خرید برود. **Sie hat keine Lust, einkaufen zu gehen.**
 او ترس دارد به سگ‌ها دست بزند. **Er hat Angst, Hunde anzufassen.**
Haben Sie Interesse, den Wagen zu kaufen.
 آیا تمایل دارید این ماشین را بخرید؟

۳. پس از ترکیب‌های ثابت متشکل از کلمهٔ **es** همراه با فعل **sein** یا **finden** و یک «صفت».

آلمانی یاد گرفتن عالی است. **Es ist toll, Deutsch zu lernen.**
 به نظرم دیدن تو عالی است. **Ich finde es toll, dich zu sehen.**
 آلمانی یاد گرفتن آسان است. **Es ist leicht, Deutsch zu lernen.**

۴. پس از ترکیب‌های ثابت متشکل از کلمهٔ **es** با «اسم».

مراقبت از گل‌ها لذت می‌دهد. **Es macht Spaß, Blumen zu pflegen.**
 وظیفه‌ام است به تو کمک کنم. **Es ist meine Pflicht, dir zu helfen.**

به نظر می‌آید «حفظ کردن» این جملات یا جملات مشابه در یادگیری مؤثرتر واقع شود. فهرستی از این فعل‌ها و عبارات‌ها در قسمت انتهایی این کتاب موجود است.

فعل مدال در ساختار مصدر دار با **zu**

وقتی فعل مدال در جمله باشد، **zu** بین مصدر فعل مدال و مصدر فعل اصلی قرار می‌گیرد و همگی در آخر جمله می‌نشینند.

Ich hoffe, bald fließend Deutsch sprechen zu können.

امیدارم به زودی بتوانم روان آلمانی صحبت کنم.

حرف اضافه mit برای اشاره به سن

برای اشاره به سنی که در آن یک عمل اتفاق می‌افتد من جمله از حرف اضافه mit استفاده می‌کنند. حرف اضافه mit با داتیو همراه است. در فارسی این ترکیب با اسم مصدر (مثلاً: هجده سالگی) ترجمه می‌شود. کلمه Jahren می‌تواند حذف شود.

Mit achtzehn (Jahren) habe ich geheiratet.

در هجده سالگی ازدواج کردم.

Mit 5 (Jahren) konnte ich schon schwimmen.

در پنج‌سالگی دیگر می‌توانستم شنا کنم.

Ich konnte mit einem Jahr gehen.

در یک سالگی می‌توانستم راه بروم.

حرف ربط trotzdem

حرف ربط trotzdem به معنای «با این حال» درون یک جمله پایه قرار می‌گیرد. در جمله پایه‌ای که در آن trotzdem وجود دارد نتیجه غیر قابل انتظار عمل در جمله پایه دیگر بیان می‌شود. بین دو جمله نقطه یا ویرگول قرار دارد.

Ich habe ihn eingeladen. Trotzdem¹ ist² er nicht gekommen.

من او را دعوت کردم. او با این وجود نیامد.

جایگاه حرف ربط trotzdem جایگاه اول و یا سوم در جمله است. در جمله بالا در جایگاه اول بود؛ در این جمله در جایگاه سوم:

Ich habe ihn eingeladen. Er¹ ist² trotzdem³ nicht gekommen.

برای تأکید از کلمه **aber** استفاده می کنند و بین دو جمله ویرگول قرار می دهند.

Ich habe ihn eingeladen, aber trotzdem ist er nicht gekommen. من او را دعوت کردم، اما با این وجود نیامد.

جمله‌ای که **trotzdem** درون خود دارد نمی تواند آغازگر ترکیب باشد:

~~Er ist trotzdem nicht gekommen. Ich habe ihn eingeladen.~~

صرف صفات عالی

با اضافه شدن **-st** به صفت مطلق، یک صفت عالی ساخته می شود. اگر صفت مطلق به حروف **t, d, ß, sch** ختم شود، به جای **-st** از **-est** استفاده می شود. برخی صفت‌ها مانند **alt** اوملات می گیرند. در حالت نومیئاتیو:

اسم	پسوند صرف صفت	-(e)st-	صفت مطلق	حرف تعریف معین
Wagen	e	st	klein	der
Haus	e	st	schön	das
Frau	e	est	nett	die
Häuser	en	est	ält	die

صرف صفت عالی با صرف صفت در حالت عادی (مطلق) تفاوتی ندارد. یعنی همان طور که با صفت مطلق **schön** می گویند:

Das **schöne** Haus gehört Anna. آن خانه زیبا مال آنا است.

به همان شکل با صفت عالی **-schönst** می گویند:

Das **schönste** Haus gehört Anna. زیباترین خانه مال آنا است.

نکته مهم: صفت عالی فقط با حرف تعریف «معین» استفاده می‌شود:

صفت عالی با حرف تعریف «معین»			
اسم	داتیو	آکوزاتیو	نومیناتیو
Wagen ^{مذکر}	dem schönsten	den schönsten	der schönste
Land ^{خنثی}	dem schönsten	das schönste	das schönste
Frau ^{مؤنث}	der schönsten	die schönste	die schönste
Frauen ^{جمع}	den schönsten	die schönsten	die schönsten

Er hat den schönsten Wagen. او زیباترین اتومبیل را دارد.

Die Stadt hat die schönsten Brücken. این شهر زیباترین پل‌ها را دارد.

اشتباه مکرر زبان‌آموزان در استفاده از صفت عالی

اگر پس از صفت عالی یک اسم قرار بگیرد، قبل از صفت حرف اضافه am قرار نمی‌گیرد، بلکه به جای آن حرف تعریف معین استفاده می‌شود.

زیباترین خانه مال آنا است (اشتباه). ~~am schönsten Haus~~ⁿ gehört Anna.

زیباترین خانه مال آنا است (صحیح). **Das schönste Haus** gehört Anna.

اما اگر صفت در مقایسه در نقش قید، یعنی بدون اسم استفاده شود، به am و -sten احتیاج است:

Annas Haus ist **am schönsten**. خانه آنا از همه زیباتر است (قید عالی).